

Eficacitatea măsurilor de politică pentru creșterea gradului de ocupare a forței de muncă tinere

Rezumat

Introducere

Rata șomajului în rândul tinerilor din Europa este extrem de ridicată; în 2011, aproximativ 5,5 milioane de tineri erau șomeri în Uniunea Europeană. Aceasta reprezenta o rată a șomajului de 21,4%, aflată în continuă creștere și care a atins 22% în prima jumătate a anului 2012. Deși situația este extrem de diferită între statele membre, în multe țări europene rata șomajului s-a dublat sau s-a triplat de la începutul recesiunii până în prezent. În momentul de față, în Europa tinerii încadrați în muncă sunt cu 3,4 milioane mai puțini decât în anul 2007, ceea ce face ca șomajul în rândul tinerilor să reprezinte una din cele mai mari provocări cu care se confruntă în prezent continentul.

Prin urmare, numeroase state membre europene au luat măsuri de promovare a ocupării forței de muncă la această grupă de vârstă. S-au pus în aplicare politici de încadrare în muncă a tinerilor, care facilitează și sprijină traseele tinerilor de la studii la mediul profesional și abordează diverse aspecte, de exemplu abandonul școlar, tranzițiile de la școală la muncă și capacitatea de inserție profesională. Cât de eficiente sunt însă aceste politici? Care sunt punctele lor forte și punctele slabe și care sunt caracteristicile care asigură eficacitatea unei politici privind șomajul în rândul tinerilor?

Prezentul raport examinează datele existente privind eficacitatea unui număr de 25 de politici care abordează șomajul în rândul tinerilor în mai multe țări selectate (Austria, Finlanda, Franța, Ungaria, Irlanda, Italia, Spania, Suedia, Regatul Unit) și completează aceste informații cu interviuri cu specialiști în domeniu. Raportul încearcă să evalueze gradul de reușită a măsurilor luate, examinând realizările, rezultatele și impactul lor la scară largă.

Într-o perioadă în care există o nevoie din ce în ce mai mare de politici publice responsabile și în care bugetele guvernamentale sunt reduse, este esențial ca evaluarea politicilor să facă parte integrantă din procesul de elaborare a acestora. Studiul de față are o contribuție valoroasă la dezbaterile privind modul în care trebuie să se răspundă provocării serioase a creșterii ratei șomajului în rândul tinerilor la nivel european.

Contextul politicilor

Reacția inițială a Comisiei Europene la provocarea pe care o reprezintă creșterea șomajului în rândul tinerilor a fost concentrarea eforturilor asupra inițiativei emblematică UE 2020 „Tineretul în mișcare”, care urmărește „punerea în valoare a potențialului tuturor tinerilor” printr-o educație și formare de calitate, prin integrarea cu succes pe piața muncii și o mai mare mobilitate. Concomitent, orientările integrate Europa 2020 pentru politicile economice și de ocupare a forței de muncă, lansate în aprilie 2010, au subliniat că statele membre și partenerii sociali ar trebui să creeze „sisteme prin care să-i sprijine pe noii absolvenți să-și găsească un prim loc de muncă sau oportunități pentru studii sau formare suplimentară, inclusiv sub formă de ucenicie, și să intervină rapid atunci când tinerii devin șomeri”. În 2011, propunerea unei Inițiative privind oportunitățile pentru tineri a subliniat importanța învățării de la țări care au înregistrat rezultate bune.

În 2012, pachetul privind ocuparea forței de muncă intitulat „Către o redresare generatoare de locuri de muncă” a confirmat importanța reducerii șomajului în rândul tinerilor. Acesta a sugerat, de asemenea, utilizarea mai extinsă a Fondurilor sociale europene pentru următoarea perioadă de programare (2014–2020), în vederea soluționării problemei, de exemplu, cu ajutorul unor garanții pentru tineri.

Numeroase state membre au pus în aplicare politici care intervin într-un anumit moment pe traseul tinerilor către încadrarea în muncă: unele măsuri încearcă împiedicarea abandonului școlar, în timp ce altele urmăresc reintegrarea tinerilor care au abandonat școala. Alte politici încearcă să faciliteze o tranziție mai puțin abruptă de la școală la mediul profesional, în timp ce unele intervenții încearcă să dezvolte capacitatea de inserție profesională a tinerilor. Alte politici vizează eliminarea obstacolelor persistente cu care se confruntă tinerii în general sau tinerii cu nevoi speciale.

Principalele constatări

Din prezentul studiu reiese că statele membre au pus în aplicare o serie de măsuri diverse de combatere a șomajului în rândul tinerilor. Acesta subliniază faptul că tinerii nu constituie o categorie omogenă și necesită intervenții prin politici adaptate, care să vizeze nevoi specifice și etape specifice din viața tinerilor. Au fost identificate punctele forte și punctele slabe ale diverselor tipuri de intervenții pe traseul către încadrarea în muncă.

S-a constatat lipsa generală de evaluări riguroase ale acestor politici în majoritatea țărilor UE, deși „cultura evaluării” diferă considerabil între statele membre. Aproximativ jumătate din măsurile examinate nu și-au propus obiective cantitative în termeni de rezultate, precum numărul participanților la program. Doar trei măsuri au prezentat obiective măsurabile privind rezultatul urmărit, precum proporția participanților reintegrați pe piața muncii. Astfel, a fost dificil de evaluat succesul și eficacitatea, în special din metaperspectivă comparativă.

Cu toate acestea, prin combinarea datelor rezultate din evaluări, a documentelor de politică și a datelor administrative existente cu datele obținute din interviurile cu părțile interesate, prezentul raport de evaluare arată că măsurile analizate privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor au înregistrat un relativ succes. Numai trei măsuri nu au reușit să atragă numărul preconizat de școli și participanți. O altă constatare este că politicile sunt în general capabile să atragă grupul țintă avut în vedere; numai două din cele 19 măsuri în legătură cu care au fost disponibile informații nu au reușit integral acest lucru. Dincolo de obiectivele legate de rezultate, s-a constatat că acolo unde au fost disponibile suficiente date, majoritatea politicilor și-au atins obiectivele în materie de rezultate. Doar un număr mic de măsuri de politică nu au avut rezultatele preconizate pentru participanți sau au reușit acest lucru numai parțial.

Au existat puține date privind impactul global al măsurilor puse în aplicare, de exemplu impactul unei politici asupra ratei șomajului în rândul tinerilor sau excluderii sociale. Dată fiind scara redusă a majorității măsurilor și influența altor factori, precum contextul macroeconomic, nu se poate realiza o evaluare a impactului global al politicilor analizate.

Indicii pentru elaborarea politicilor

1. Măsurile de politică de succes își specifică grupul țintă și găsesc modalități inovatoare de a ajunge la acesta, de exemplu, prin construirea unei bune reputații sau a unei „imagini” pozitive a măsurii sau prin conlucrarea cu grupuri comunitare relevante pentru grupurile greu accesibile.
2. Este important să se rețină că tinerii sunt diferiți în ceea ce privește pregătirea lor pentru piața muncii, iar politicile trebuie să răspundă unor nevoi diferite, de la minore la complexe.
3. Punerea în practică a politicilor se bazează pe un personal adecvat, care trebuie să beneficieze de formare și sprijin.
4. Tinerii trebuie ajutați să înceapă un parcurs durabil pe termen lung, de exemplu, prin furnizarea competențelor necesare și asigurarea unui loc de muncă stabil, în locul unor soluții rapide de calitate scăzută.
5. Politicile de succes oferă recomandări de calitate privind cariera și o îndrumare holistă și cuprinzătoare.
6. Măsurile de ocupare a tinerilor trebuie să se concentreze asupra clienților și nu asupra furnizorilor, de exemplu, prin crearea unor puncte de contact pentru tineri sau prin oferirea de recomandări specifice, personalizate de către mentori.
7. Colaborarea între agenții și implicarea tuturor persoanelor interesate poate reprezenta o modalitate rentabilă de punere în aplicare a politicilor, atunci când sunt precizate rolurile și responsabilitățile specifice ale diferiților actori.
8. Măsurile care vizează creșterea capacității de inserție profesională a tinerilor trebuie să se concentreze asupra nevoilor pieței muncii și să asigure atragerea în număr mare a angajatorilor și reprezentanților acestora.
9. Șomajul în rândul tinerilor necesită răspunsuri flexibile care să fie adaptate ciclurilor economice, în timp ce excluderea socială reprezintă o problemă structurală care trebuie abordată în mod coerent.
10. Trebuie să existe o monitorizare și o evaluare serioasă, în scopul oferirii de informații mai fiabile pentru elaborarea și dezvoltarea politicilor.

Prin compararea și analiza evaluărilor solide din metaperspectivă, statele membre și UE vor putea identifica cele mai bune practici, vor putea îmbunătăți capacitatea de inserție profesională și participarea tinerilor pe piața muncii și vor putea valorifica, în final, potențialului fiecărui tânăr.

Informații suplimentare

Raportul complet „Effectiveness of policy measures to increase the employment participation of young people” (Eficacitatea măsurilor de politică pentru creșterea ocupării forței de muncă tinere) este disponibil la <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1260.htm>.

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să îl contactați pe Massimiliano Mascherini, Director de cercetare, la mam@eurofound.europa.eu